

sige udelukkende, i alle Retninger, men i Almindelighed er det Hovedreglen paa hele Linien. Jeg glædede mig over at høre, at det ærede 2det Medlem for 3dje Valgkreds (Tolderlund) ikke vilde være med til at retablere disse Indførselsforbud; hvor Tolden virkede som Forbud, kunde han være med til at gaa til en modereret Beskyttelse.

Saa kom det 6te Medlem for 2den Kreds (P. G. C. Jensen) ind paa Arbejderspørgsmaalet og talte om, hvad han kaldte mine Overdrivelser paa det Punkt. Jeg skal ikke følge det ærede Medlems Betragtninger her helt igennem, thi det vilde føre for vidt, men skal kun knytte nogle enkelte Bemærkninger dertil. Det ærede Medlem ved meget godt, hvad der for Resten ogsaa er blevet oplyst paa hundrede Steder i Toldkommissionens Betænkning, at Arbejdslønnen i Tyskland og Sverige, hvor man har høj Beskyttelse, og i Øster- rig, hvor der er en lignende Beskyttelse, er langt lavere end hos os, og det ærede Medlem ved ogsaa meget godt, at Livsfor- nødenhederne for disse Arbejdere med den lavere Løn koste betydeligt mere end her, idet Tolden der er betydeligt højere. De maa altsaa rykke ud med større Beløb, de have paa en Gang større Udgifter og mindre Indtægter. Det taler ikke særlig til Gunst for den Paastand, at høj Beskyt- telse er saa overordentlig gavnlig for Ar- bejderne, tværtimod. Jeg skal ikke komme ind paa de engelske Forhold i denne Hen- seende, men blot henvise til, hvad jeg an- tager er almindelig erkendt, at der ere Forholdene ganske anderledes. — Det ærede Medlem forargedes særlig over, at jeg havde sagt, at Beskyttelsen virkede ødelæggende for Arbejderne baade paa deres Sjæl og Legeme, og han mente, at jeg havde gjort betydelig Uret ved at beskyldte Fabrikkerne for, at Arbejdet der er usundt. Det ærede 1ste Medlem for 7de Kreds (Bjerre) var inde paa det samme, saa at jeg giver Til- svar til begge de ærede Medlemmer ved at omtale dette Punkt. Jeg skal da sige, at jeg beklager, at det ærede 6te Medlem for 2den Kreds ikke havde Lejlighed til at følge med os, da Toldkommissionens Med- lemmer gik omkring i Fabrikkerne — det sagde han jo selv forleden — thi saa vilde han have faaet at se, at ganske vist er der flere Fabrikker, hvor Forholdene ere sunde — Fabrikker, der hvile paa en sund og naturlig Grund, hvor ogsaa Vilkaarene for Arbejderne ere sunde, og hvor der er gjort meget for, at de kunne have det godt i enhver Retning, det skal jeg villig erkende, og jeg har glædet mig over at have set

meget af den Slags — men paa den anden Side er der en Masse af Fabrikker — det vilde det ærede Medlem have lagt Mærke til, hvis han var fulgt med os — hvor vi døjede meget og krympede os ved blot et Ophold paa et Par Minutter, og der skulde Arbejderne i Hundredevis staa 10 à 12 Timer i Døgnet og arbejde i den usunde Luft. Jeg vil spørge, om det ikke er øde- læggende i alt Fald for Legemet; at Luften i alle disse Kaserner heller ikke er sund i aandelig Henseende, holder jeg mig over- bevist om, og det har jeg Vidnesbyrd om. Jeg kunde have adskilligt at bemærke i saa Henseende, men det skal jeg ikke opholde mig ved. Jeg vil dog tilføje en enkelt Be- mærkning. De ærede Medlemmer fra den anden Side tale meget om, hvorledes Socia- lismen breder sig, og om det forfærdelige deri, og jeg skal erkende, at der er meget i Socialismen, som jeg er imod og vil be- kæmpe, men jeg skal henlede de Herrers Opmærksomhed paa, at de virksomste Arne- steder, jeg kender for Socialismen, ere disse Fabrikkaserner, og at i samme Grad, hvori de Herrer arbejde for Beskyttelse, for at holde den højt og udvide den, i samme Grad arbejde de Socialismen i Hænderne.

Jeg skal ikke opholde mig videre ved det ærede Medlems Betragtning om, at man har ladet Beskyttelsessatserne gaa ned med 1 eller 2 Øre. Det har det ærede 2det Medlem for 3dje Kreds (Tolderlund) forleden svaret paa, og han har svaret paa en Maade, som jeg kan være fuldstændig enig i. Det er en Selvfølge, at man maa gaa ned med Beskyttelsen paa de Punkter, hvor man ophæver Tolden paa Raa- og Hjelpestoffer, ellers vilde man forhøje Be- skyttelsen paa de samme Punkter.

Jeg vil endnu gerne have Lov til at sige et Par Ord i Anledning af, hvad det ærede 6te Medlem for 2den Kreds paastod, dels om mine Tal dels om andet. Naar han beskylder mig for Overdrivelse, tror jeg ikke, det har meget paa sig. Jeg tror nok, at mine Tal skulde staa urørte og uimodsigelige. Derimod tror jeg, at jeg maaske kunde have Ret til at sige, at det ærede Medlem ved adskillige af sine Ud- talelser har bevist, at han ikke har haft Lejlighed til at sætte sig rigtig ind i den Sag, han taler om. Det ærede Medlem talte om en kunstig Agitation; den Bevægelse, der er rejst i Befolkningen, skulde være Produktet af eller Frug- ten af en kunstig Agitation. Tolden havde den udmærkede Egenskab, at den næsten ikke kendes, men det er os, de